

Programma de Bibliotheek en basisvaardigheden

Kwartaalrapportage 2019 Q3

De Koninklijke Bibliotheek (KB) en de Stichting Samenwerkende POI's Nederland (SPN) werken, samen met de lokale bibliotheken, in het programma de Bibliotheek en basisvaardigheden (BBV). Het programma zet zich in om de gezamenlijk afgesproken doelstellingen te behalen.

Deze rapportage belicht de resultaten van de plannen en de acties die hieraan zijn verbonden.

Speerpunten voor 2019: Digitale inclusie en verdere alliantievorming, Opleiding Frontoffice-medewerkers en Verbinding curatie en preventie (gezinsaanpak).

Netwerk & Beleid

Hieronder ook Innovatie & Doorontwikkeling

- De landelijke dag Basisvaardigheden op 7 november in Apeldoorn heeft als thema Samen netwerken. De [uitnodiging met programma](#) is eind september verzonden. Deelnemers kunnen gratis een lokale partner meebrengen.
- Na de [masterclass Hoger bereik](#) in Q1 hebben zeven POI's (negen provincies) met SPN in Q2 sessies georganiseerd om bibliotheken met de [strategiekit](#) te laten werken. Muzus ondersteunde hierbij. De POI's geven hier een vervolg aan door bibliotheken desgewenst te ondersteunen in het gebruiken van de methodiek en strategiekit. De werkgroep Collectie & Programmering zorgt dat kennisdeling plaatsvindt en het thema Hoger bereik actueel blijft.
- Landelijk programma Basisvaardigheden SPN 2020-2024: naast een overkoepelend plan is een analyse opgesteld met aanknopingspunten voor meer afstemming en samenwerking tussen POI's op speerpunten, en voor speerpunten die landelijk kunnen worden opgepakt. In het kernteam BBV-SPN en de programmaraad BBV vindt hierover afstemming plaats. Zo vervullen de POI-adviseurs een actieve rol in de landelijke werkgroepen zoals Collectie & Programmering, Integratie, Belastingdienst, Digitale inclusie (scholing en algemene ondersteuning), redactie van de website, Wegwijzer/G!DS en de landelijke dag Basisvaardigheden. Met de POI-adviseurs is afgesproken wie zich aan deze landelijke thema's verbindt:
 - Programmering en collectionering voor specifieke doelgroepen in het sociaal domein
 - Verbinding preventie en curatie (ouderparticipatie/gezinsaanpak)
 - Kennisdeling Hoger bereik; programmering NT1 (inzet Strategiekit)
 - Integratie en inburgering van nieuwkomers
 - Kwaliteit digiTaalhuizen (zelfevaluaties als onderdeel van certificering), doorontwikkelen op thema's binnen het sociaal domein (Werk & Inkomen en Gezondheid)
 - Leren en ontwikkelen (begeleiding van FO-traject)
 - Effectieve communicatie en kennisdeling (via Bibliotheekenbasisvaardigheden.nl, nieuwsbrief en rapportages)
 - Digitale inclusie (inclusief invoering activiteiten in G!DS en belastingdienstverlening)
 - Kennisdeling van succesvolle netwerken en samenwerking voor medewerkers
 - Onderzoek (monitoring, Effectenmonitor, maatschappelijke meerwaarde, gebruik stimuleren van gegevens uit BOP)
- Met Kunst van Lezen werken we aan het project Verkenning uitvoering gezinsaanpak 2019 om bibliotheken beter te ondersteunen bij de [gezinsaanpak](#) (preventie-curatie).
- De KB doet mee aan de [alliantie Digitaal Samenleven](#). De publieke en private organisaties stellen een actieplan op. De KB sluit aan door in het programma Digitale inclusie drie bibliotheken aan de

slag te laten gaan met private partijen. Daarnaast wordt gekeken of ook private partijen actiever kunnen doorverwijzen naar het cursusaanbod van bibliotheken.

Informatiepunten Digitale Overheid van start

1 Digitale inclusie (met Manifestgroep-partijen)

Met het plan [Digitale Inclusie, ondersteuning voor kwetsbare burgers](#) beogen bibliotheken en acht uitvoeringsorganisaties van de overheid (de Manifestgroep) twee hoofddoelen.

- Zij stimuleren meer niet-digivaardige burgers om deel te nemen aan digivaardigheids-cursussen in bibliotheken (zelfredzaamheid).
- En bibliotheken richten Informatiepunten Digitale Overheid voor burgers met eerstelijns vragen over de dienstverlening van de acht Manifestgroep-partijen.

Een [animatie](#) en een [webpagina](#) introduceren het programma.

- Vijftien kopgroep-bibliotheken zijn gestart met het Informatiepunt. Zij plaveien de weg voor verdere uitrol in 2020 en 2021. Op 1 juli werd het [landelijke startschot](#) gegeven bij de Bibliotheek Venlo en openden [meer bibliotheken](#) hun Informatiepunt. In Q3 waren dat de kopgroep-bibliotheken Hengelo, Kaatsheuvel en Kennemerwaard.
- Bibliotheken kunnen tot en met 11 oktober 2019 [subsidie aanvragen](#).
- Op 17 september was de [landelijke informatiebijeenkomst](#) voor bibliotheekdirecties, consultants Basisvaardigheden en POI-coördinatoren.
- Om burgers vanuit de Manifestgroep-partijen door te verwijzen naar de Bibliotheek, zijn teksten, een flyer en een [landingspagina](#) gemaakt. De middelen zijn ook te gebruiken door bibliotheken.
- Het campagneconcept wordt (met een bureau) ontwikkeld en in de praktijk getest. Eind van het jaar kunnen de kopgroep-bibliotheken het concept regionaal inzetten. Het concept sluit aan op de eerder verschenen huisstijl en promotiematerialen voor opening, inrichting en lokale promotie. Alle materialen zijn aan te passen en te bestellen of downloaden via de [marketingtoolkit](#) op de portal Landelijke huisstijl, inclusief logo. Ook is er een [huisstijlhandboek](#). Het materiaal is afgestemd met enkele bibliotheken en leden van de doelgroep. Voor het betrekken van de doelgroep [kreeg de KB de Pluim 'Doe Weer Mee!' 2019](#).
- Bibliotheekmedewerkers doen via de e-learningmodule kennis op over de dienstverlening en websites van de Manifestgroep-partijen en werken aan praktijkopdrachten en in lokale bijeenkomsten aan onder meer 'doorvragen' en 'zakelijke empathie'. Ruim 350 medewerkers hebben de e-learning al gevolgd.
- Bibliotheken zetten hun aanbod digitale vaardigheden in G!DS, zodat de Manifestgroep-partijen kunnen doorverwijzen. Dit is een voorwaarde in de subsidieregeling. Voor de Manifestgroep-partijen zijn G!DS-pagina's ontwikkeld, bijvoorbeeld voor [DUO](#), vergelijkbaar met de [Belastingdienst-pagina](#), waarop de medewerkers aanbod kunnen zoeken. Deze pagina's zijn ontwikkeld per MFG-partij, zodat we kunnen registreren hoe elke partij doorverwijst. SPN- ondersteunt bibliotheken bij het invoeren.
- Aan de BOP-monitor Basisvaardigheden is een module Digitale inclusie toegevoegd waarmee jaarlijks op output-niveau de resultaten van de bibliotheken worden bijgehouden. De meting over 2018 diende als [nulmeting](#). De kopgroep-bibliotheken - en later ook de overige bibliotheken -

gebruiken het monitoringsinstrument. Deelnemende bibliotheken zijn verplicht om de Monitor in te vullen. Deze dient ook als verantwoording van de subsidie, waardoor bibliotheken die een subsidie tot € 25.000 hebben ontvangen, na de subsidieperiode niet apart een (financiële) verantwoording hoeven in te dienen. Daarnaast is er in het kader van Digitale inclusie een breder onderzoeksplan. Zo start in 2020 de ontwikkeling van een CRM-tool waarmee bibliotheken gemakkelijker hun deelnemers kunnen registreren en volgt in 2020 onderzoek onder niet-gebruikers van de Informatiepunten. Als laatste werkt een extern bureau vanaf oktober 2019 aan onderzoek onder de vijftien kopgroep-bibliotheken om scenario's voor dienstverlening en exploitatie op te stellen.

2 Belastingdienst 2019-2022

- Het convenant voor [samenwerking KB-Belastingdienst](#) en de [subsidieregeling](#) voor bibliotheken zijn gepubliceerd. 130 aanvragen van bibliotheken voor vier jaar werden ingediend en gehonoreerd.
- Focus 2019: bereik vergroten met de spreekuren en ondersteuning voor bibliotheken met een [communicatietoolkit](#) met aanpasbare materialen en [andere ondersteuningsmaterialen](#).
- De rapportage [BOP Belastingdienst en digitale vaardigheden 2019](#) is verschenen. Belangrijke conclusie: het aantal bereikte burgers met de spreekuren ligt 65 procent hoger dan vorig jaar.
- Veel aandacht krijgt de [G!DS-pagina](#). Deze ondersteunt bibliotheken en Belastingdienst bij doorverwijzing. [Gegevens actueel houden](#) vormt een voorwaarde in het convenant; er wordt vanuit diverse bronnen naar de G!DS-pagina verwezen. We streven op termijn naar een bredere, landelijk dekkende sociaal-educatieve kaart (zie ook punt 1). SPN ondersteunt hierbij.
- Op 9 juli was er een [bijeenkomst voor bibliotheken](#), met een terugblik op de aangifteperiode en een actieve werksessie om het lokale netwerk verder uit te bouwen, ook voor het bredere programma Digitale inclusie. SPN en POI's vervullen een actieve rol, ook voor het uitwerken van de resultaten.

3 Integratie

- Werkgroep Integratie: NBD Biblion biedt een [themacollectie Poolse boeken](#) en binnenkort volgt de Arabische themacollectie. Pages Bookstore zorgt dat er voldoende titels en exemplaren beschikbaar zijn. Dit aanbod vloeit voort uit de bevindingen met de collectie Arabische boeken voor kinderen en jeugd die Rijnbrink en Pages Bookstore vorig jaar hadden samengesteld.
- De KB kijkt samen met partners zoals Het Begint met Taal hoe het thema integratie de komende jaren ingevuld kan worden. Dit gebeurt ook met het oog op de nieuwe wet inburgering die waarschijnlijk 2021 ingaat en waarin gemeenten weer een grotere rol krijgen. De werkgroep denkt mee over aanpak rond de nieuwe wetgeving en over deelsessies tijdens de landelijke dag Basisvaardigheden.

4 Collectie & Programmering

- De [Adviescollectie](#) wordt eind van dit jaar verder aangevuld.
- De [Materialenwijzer](#) wordt vernieuwd en komt begin november beschikbaar.
- De werkgroep Collectie & Programmering coördineert inhoudelijk de verdere invulling van de 'bouwstenen' op de [website BBV](#), zie ook punt 7.

5 Monitoring

- De [rapportage van de BOP-meting Basisvaardigheden 18+](#) is begin september gepubliceerd (zie ook punt 1). Het aanbod rond taal en digitaal groeit gestaag, net als het aantal personeelsuren en het budget.
- De eerste resultaten van de BOP Belastingdienst zijn meegenomen in de landelijke bijeenkomst op 9 juli. De definitieve resultaten komen in Q3 beschikbaar.

6 DigiTaalhuizen

- De [Kamerbrief Samen aan de slag voor een vaardig Nederland](#) (18 maart 2019) beschrijft dat de overheid de komende jaren investeert in de kwaliteit van taalhuizen door zelfevaluatie en/of certificering.

Week van de Alfabetisering succesvol

7 Branche-communicatie & Kennisdeling

- Rond de [Week van de Alfabetisering](#) in september werkten Stichting Lezen & Schrijven en KB samen om laaggeletterden rechtstreeks aan te spreken en te verwijzen naar de Bibliotheek. Zo waren bibliotheken landelijk zichtbaar in een abri-campagne, bezochten de [Razende Reporters](#) (taalambassadeurs van L&S) ook activiteiten in bibliotheken en was er promotiemateriaal voor de Week beschikbaar met het Bibliotheek-logo.
- Lezen & Schrijven en de KB willen het programma [Empowerment](#) (voorheen EVA) verder implementeren bij taalhuizen in bibliotheken. Hiertoe overwogen ze onder meer een kosteloze training voor bibliotheken voor de [toolkit Empowerment](#). Daarnaast heeft L&S geld beschikbaar voor drie à vier pilots. Interesse hiervoor kunnen bibliotheken melden bij de KB. Doelen zijn:
 - Succesvolle cursussen Empowerment bij Taalhuizen/bibliotheken, plus doorstroom van deelnemers naar overig aanbod bij Taalhuis.
 - Deelnemers succesvol doorverwijzen naar aanbod bij andere organisaties zoals welzijn, vrouwenorganisaties of werktoeleiders.Planning: de voorbereidingen starten in oktober, de pilots met deelnemers starten begin december en lopen door in 2020.
- Met hulp van POI's is op de website Basisvaardigheden de informatie verder uitgebreid. Het gaat om (bijna alle) pagina's onder [Beleid](#) en [Aanpak](#). Nieuw zijn onder meer de pagina [Scholing rond de collectie](#) en het overzicht [Aanbod van programma's](#).
- In Q3 verschenen twee edities van de [Nieuwsbrief Bibliotheek en basisvaardigheden](#). Het bereik is met 1.100 abonnees licht gestegen ten opzichte van vorig kwartaal.
- In Q3 verschenen drie *good practice*-interviews:
 - [Ria Muller, Biblionet Groningen](#): digitaal spreekuur met SeniorWeb
 - [VluchtelingenWerk en Bibliotheek Gelderland-Zuid](#): Training DigiD en internetveiligheid voor AZC-vluchtelingen

- [Bibliotheken Utrecht en Rotterdam](#): Ouderen in de Wijk

Leertraject voor Frontoffice-medewerkers in 8 bibliotheken van start

8 Scholing & Deskundigheidsbevordering

- De vijfde [leergang Consulent Basisvaardigheden](#) die in september zou starten, is vervallen. Herhaalde oproepen leverden helaas niet voldoende deelnemers op. We bekijken nu de mogelijkheden voor een aangepast aanbod.
- De [blended learning voor Frontoffice-medewerkers](#), ontwikkeld met Lezen & Schrijven, Stichting Lezen, KB, SPN en bibliotheken, wordt aangeboden via [Bibliotheek Campus](#). Met geld van KB en Kunst van Lezen [starten dit jaar acht bibliotheken](#) met tien groepen de opleiding tegen gereduceerd tarief.
- Zie ook de deskundigheidsbevordering rond Digitale inclusie, onder punt 1.